

Hala bada, libre bedi

Duela zortzi hilabete, Gasteizko Gaztetxearen 25. urteurrenaz aritu ginen. Oraingoan, haren ahizpa nagusia den Hala Bedi irrati libreak bete ditu urteak: 30 urte kolpeak jasotzen eta kolpeak ematen.

| URKO SAENZ DE BURUAGA |

HALA BEDI oso testuinguru zehatzean sortu zen. 70eko hamarkadan eraikitako itxaropenak beteko ez zirela-eta, desengainua gizarteaz jabetu zen. Batez ere, gazteriaz. Militar eta apaizen Gasteiz horretako gizarte mugimendu askoren jarduerak ez zeukaten oihartzunik komunikabideetan. Bozgorailu baten bila, irrateria sortzea erabaki zuten, antolatzen zituzten manifestaldien, hitzaldien eta ekintza ugariaren berri emateko. Hastapenetan, irrateria bidea zen, behar batetik jaiotako tresna. Aurretan argitaratu duten liburuan aipatzen denez, “momentu horretan ez zegoen ez gazte mugimendurik, ez ezer, eta asanbladetan edo zeri buruz hitz egiten genuen. (...) Hala Bedi Gasteizko edo are Euskal Herriko lehen gazte-erakunde sendoa izan zen”.

Gaur egun, guztiz sendotutako hedabidea da, berezko izaera duen irrateria. Hala ere, eraikitzean jarritako oinarri beretan mantentzen da: asanblarismoa, autonomia eta autogestioa (Halabelarri bazkideen kuotei esker mantentzen da). Eta agian garrantzitsuena, beste komunikabideetan tokirik ez dutenen ahotsa izaten segitzen du.

Lehenengo zartakoak

Irratiaren ibilbidea 1983eko Zeledonon jaietsiarekin abiatzea zen asmoa. Horretarako, walkie-talkie hornituta, bi kideko unitate higikorra enparantzara hurbildu zen abuztuaren 4an. Ezin izan zuten jaitsiera eman ordea, polizia bi lagunak atxilotu zituelako. Azkenean, Hala Bediren lehenengo emanaldia abuztuaren 6an gauzatu zen, txosnetarako bakarrik igorri bazen ere. Horren ondoren, urte erdi eman zuten emititu gabe, alde zaharreko Santo Domingo kaleko pisu bat egokitu zuten arte.

Berriz ekin ziotenean ere, ez zen esperientzia luzea izan, 1984ko apirilaren 25ean irra-

tiak bere historiako lehenengo itxiera jasan baitzuen. Herriaren erantzuna ikaragarria izan zen, baina komunikabideek ez zuten ezer aipatu. Isiltasun hori apurtzeko, Hala Bediko kideek Radio Vitoriako egoitza okupatu zuten komunikatu bat irakurtzeko asmoz, baina Ertzaintzak kanporatu egin zituen. Lokalik eta ekipamendurik gabe, denbora dezente pasatu zen berriro emititzen hasi ziren arte. Baina itxierak ez dute Hala Bedi isildu. Urtebete geroago, Patxi Bisquert aktoreak Hedegile kalean zuen pisu bat utzi zien eta ordura arteko historia laburrean lortutako babes argi geratu zen, itzulera ospatzeko antolatu zuten kontzertuan. Toki guztietatik etorritako jendeak txiki utzi zuen La Blanca kiroldegia.

Hala Bedik musikarekin izan duen harre-

mana oso estua izan da beti. 1985eko kontzertu hori baino sonatuagoa izan zen orain Fernando Buesa Arena den Zurbano abere plazan 1987an eskaini zutena: Kortatu, La Polla Records, Vomito eta Quemando Ruedas aritu ziren. Jaialdian grabatutako kasetearen kopia pirata ugari bueltaka ibili dira, ekitaldiak izan zuten oihartzunaren seinale.

2003an, 20. urteurrena ospatzeko, remasterizatu eta CDan plazaratu zuten, liburuxka batekin batera.

Etengabe kontrolpean

Irratiaren arrakasta ez zen batere eroso erakunde ofizialentzat. 1985eko abuztuaren Julio Pelayo Hala Bediko kidea atxilotu zuten, ETako kidea izatea leporatuta. Urte eta erdi eman zuten kartzelan, epaiketarik gabe. Kontatu zuenez, polizia Hala Bediko jardueraren jarraipen zehatza zeraman, irratiaren aurreko pisu batetik ateratako chunka argazki eta guzti.

Bisquertek berak ere arazoak izan zituen poliziarekin, irratiarekin zuen harremanaren-

**Hala Bedi 2ren sorrera da
erronkarik hurbilena. Bigarren
kateak euskara hutsez igorriko
du 88.8 frekuentzian, eta
abenduaren 28an abiatzeko
asmoa dute**

Irudian, komuneko eskuilarekin egoitza berria bedeinakaten. Bi solairuko lokalean, lau estudio, fonoteka, informatika gela, bideo ediziorako gela eta beste hainbat gune dituzte. Astean zehar 90 lagun baino gehiago igarotzen dira bertatik.

gatik. Aipatu 20. urteurreneko liburuxkan azaltzen zenez, behin, komisarian zegoela, polizia batek zera esan zion: “Ez zaigu gustatzen nagusia zirikatzea”. Aktorearen harridura aurpegiak ohartuta, jarraitu zuen: “Bai, bai, Barrionuevo”. Azkenean pisu hori ere itxi eta ekipamendurik gabe utzi zituztenean, Euskal Herri osoan erakutsitako elkartasuna handia izan zen. Babesa adierazteko komunikatuak irakurri asmoz, Bilbo eta Donostiako irratiak ere okupatu zituzten.

Hala Bedik berriro ere altxatu zuen burua, baina poliziaren presioak nabaria izaten jarraitu zuen eta behin eta berriz gainditu behar izan ditu oztopoak. Itxieraz gain, bestelako boikotak ere jasan ditu, sarrienak antena baliogabe uztea. Gorabeheraz jositako hogeitaz horiek atzean gelditu dira eta Hala Bedik inoiz baino osasuntsuago ematen du. Iñaki Ziarsolo “Iñako”k argi dauka bizirautearen gakoa: “Hala Bedi beste irratia libre askotatik bereizi da, urte hauetan mantentzeaz gain, garai berrietara egokitzen jakin duelako. 80ko hamarkadan jende eta indar nahikoa zegoen zailtasunak jasateko, baina 90eko hamarkadan krisia egon zen: irratian zortzi lagun inguru baino ez zeuden eta behin baino gehiagotan ixtea pentsatu zen. Orduan, erabaki egokiak hartu ziren irratia indartu eta garai berrietara egokitzeko. Edonork parte hartzeko moduko irratia egitea erabaki zen, eta nik uste horrek salbatu zuela Hala Bedi”.

Frekuentziak

Gasteiz-Lautada-Aramaio: 107.4

Errioxa-Mendialdea-Trebiñu: 107.7

Aiaraldea (Uhinak irratia): 96.5

Ziarsolok ondo daki zer den irratia libre bat martxan jartzea, eta zeintzuk diren arriskuak. Ostegunetan emititzen den *Zabarrak Berri* irratsaioaren Ermuko arduraduna duela hamabi urte iritsi zen Gasteiza, historia ikas-terea. Sorterrian irratia libre bat martxan jartzeko asmoarekin zebiltzan, eta Hala Bedira hurbildu zen aholku bila. “Irratia libre bat sortzen ari nintzela, irratia piztu eta Hala Bedi entzutea niretzat luxua zen”. Irratia martxan jartzea lortu zuten, baina lau urte besterik ez zituen iraun. Ziarsoloren aburuz, “zailena ez da irratia bat sortzea, emisioa mantentzea baizik. Astero programa bat egitea konpromiso handia da. Hala Bedi bezalako irratia batean merezi dizu, badakizulako entzuleria badaukazula, baina irratia txikietan ez dakizu norbait entzuten ari den”.

Bizirauteko moldatu

Eraldatze prozesuan, Hala Bedik bere alderdirik ganberroena alde batera utzi behar izan zuen. Iraganean prozesio ateoak eta jai alternatiboak antolatu zituen irratia manerak zaintzera behartu zuen bere burua. Ermuarrak dioenez, 80ko hamarkadan “gizarte mugimenduek, baita Hala Bedik ere, probokatzeko nahia zuten. Bizi ziren garaia ez zitzaion gustatzen eta horren aurka egiteko modua horretaz barre egitea eta ahalik eta gehien asaldatzea zen. Gaur egun, telebista probokazioa mugaraino eramane da eta jendea probokaziora ohituta dago. Orain dela 20 urte prozesio ateo batek eskandalizatu eta jendea

Ezkerrean, bileren esparrua; eskuinean, Iñako Ziarsolo. Hastapenetan jarritako oinarriak mantentzen ditu irratiak: asanblearismoa, autonomia eta autogestioa. Eta agian garrantzitsuena, beste komunikabideetan tokirik ez dutenen ahotsa izaten segitzen du.

pentsarazi egiten zion, baina gaur egun gauza berdina eginez ez da hori lortzen”.

Mezuari edukia ematearen beharra ikusi zen, eta horrekin batera programazioarekiko ardura. Irratian aritu nahi duen orok Hala Bediko ateak irekita aurkituko ditu. Kide guztiak boluntario ari dira eta gehienek ez dute aurretiko eskarmenturik kazetaritzaren munduan. Irratsaio baten proiektuarekin hurbiltzen direnei, dena azaltzen zaie. Gainera, aldi behin tailerrak antolatzen dituzte,

lokuzioa eta alderdi teknikoak irakasteko. Ikastaroetara irratiko kideak ere hurbiltzen dira, baina edonork har dezake parte. Izan ere, Ziarsoloren ustez, “irratira hurbiltzeko aitzakia ona izan daiteke. Irratira zuzenean etorri beharrean, ikastaroan ikusten da zelan funtzionatzen duen honek eta zer nolako jendea dagoen”.

Euskara hutsezko Hala Bedi

Etorkizunera begira, erronkarik hurbilena Hala Bedi 2ren sorrera da. Bigarren kateak euskara hutsez igorriko du 88.8 frekuentzian, eta jardura abenduaren 28an hasteko asmoa dute. Proiektu berri honen jatorria 2011n Eusko Jaurlaritzak irratilizentziak banatzeko lehiaketan aurki dezakegu. Gasteizen banatu behar ziren hamar lizentziatik hiru euskara hutsezko irratientzat izango ziren, baina arlo horretan aurkezpenik egon ezean, gaztelaniazko irratiek jasoko zituzten. Hurrengo hamabost urteetan euskarazko irratirik gabeko panorama saihesteko, euskara hutsezko irratia proiektua aurkeztu zuten elkarte baten bitartez. Lizentzia lortu zuten, baina Jaurlaritzako zerbitzu juridikoen irregulartasunez jositako prozesua deuseztatu zuten. Lizentzien lehiaketa hasieratik iruzurra izan zela salatzen duen arren, aurrera begira Ziarsolok uste du irratilibe askok argi utzi duela zein den beraien nahia: egoera alegala utzi eta “euren egoera egonkortzea eta legeztatzea”. Jadanik ez dago legearen barruan egon nahi ez dutela esateko aitzakiarik. ■

‘30 urte kolpez kolpe’ Liburu-dokumentala eta CDa

30. URTEURRENA hurbil zegoela, *Zabarrak Berri* historia irratsaioko arduradunek Hala Bediren ibilbidea liburuan biltzea proposatu zuten. Horretarako, duela zazpi urte Iker Sáenz de Argandoña historialariak unibertsitaterako egindako lana osatu eta moldatu dute Iñaki Ziarsolok eta Unai Gartziak. Dagoeneko salgai dago, dokumental batekin batera (*30 urte kolpez kolpe*). Jatorrizko testua euskaraz idatzi zen, baina liburuan gaztelaniaz ere irakur daiteke. CD bat ere plazaratu dute, azken 30 urteetan Euskal Herrian egin diren hamabost abestitatik abiatuta hamabost euskal taldek egin dituzten bertsiorekin. Diskoa Johnny & Joseph-ek urteurrenerako moldatu eta Fermín Muguruzarekin grabatu duten *Kolpez Kolpe* abestiarekin hasten da. Ohiko liburu-dendetan, interneten bitartez (www.bonberenea.com) eta *TMEO* aldizkaria banatzen duten tabernetan lor daiteke guztia.